

Nr 64.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående rätt för två förutvarande lärarinnor vid enskilda läroanstalter att komma i åtnjutande av tilläggs pension; given Stockholms slott den 22 februari 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Sam. Clason.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 februari 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Departementschefen, statsrådet Clason anför härefter:

Pensioner till lärarinnor vid privatläroverk utgå i vanliga fall från den för pensionering av sådana lärarinnor inrättade lärarinnornas pensionsanstalt och därjämte ofta från någon, eventuellt båda, av de sedan många år tillbaka förefintliga enskilda pensionsinrättningarna för ifrågavarande lärarinnor. Då de från förstnämnda anstalt reglements enligt utgående pensionerna i de flesta fall uppgå till mycket små belopp, har riksdagen anslagit medel för beredande av tilläggs pensioner, avsedda att utöka grundpensionerna. Föreskrifter beträffande dessa tilläggs pensioner lämnades i enlighet med beslut

Rätt för två förutvarande lärarinnor vid enskilda läroanstalter att komma i åtnjutande av tilläggs pension.

av 1917 års riksdag i kungörelse den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggs pensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna. I enlighet med av Kungl. Maj:t framställt förslag beslötos av 1921 års riksdag vissa ändringar beträffande sistberörda pensioner. De i anledning härav utfärdade bestämmelserna återfinnas i kungörelse den 18 november 1921 (nr 702) angående ändring i vissa delar av sistnämnda kungörelse.

Lärarynnornas pensionsanstalt upprättades genom beslut av 1910 års riksdag, och reglemente för anstalten fastställdes genom en kungörelse den 23 december 1910 (nr 145), vilken trädde i kraft den 1 januari 1911.

För rätt till tilläggs pension fordras enligt kungörelsen den 31 december 1917 — i detta avseende innebar kungörelsen den 18 november 1921 (nr 702) icke någon ändring — dels att vederbörande lärarinna är eller varit delägare i lärarynnornas pensionsanstalt eller ägt rätt att ingå som delägare i nämnda anstalt eller avgått med pension före den 1 januari 1911, dels att hon vid sin avgång under minst 10 tjänstår bestritt sådan tjänstgöring vid enskild läroanstalt, att hon enligt gällande bestämmelser ägt rätt att tillgodoräkna sig densamma för uppflyttning i högre lönegrad.

De bestämmelser i fråga om pensioner åt lärarinnor vid privatläroverken, som sålunda äro givna, äro emellertid ej tillämpliga på alla dylika lärarinnor. Det har nämligen funnits och finnes ännu åtskilliga lärarinnor, som icke tillhört någon pensionskassa och redan avgått från sin tjänst, då bestämmelserna om tilläggs pension trädde i kraft. Dessa lärarinnor hava tydligen icke kunnat i vanlig ordning erhålla tilläggs pension. Vidare hava författningens bestämmelser rörande sättet för beräkning av tjänstår från tilläggs pension utestängt en del övningslärarinnor, som i övrigt uppfylla alla förutsättningar för sådan pensions erhållande men vilkas årliga tjänstgöring ej varit eller kunnat vara tillräckligt omfattande. Åtskilliga lärarinnor av dessa båda kategorier hava emellertid genom beslut av de senare årens riksdagar erhållit rätt att kunna komma i åtnjutande av tilläggs pension, ehuru de ej uppfyllde härför stadgade villkor (se prop. nr 84/1923).

Från ytterligare två förutvarande lärarinnor hava ansökningar nu inkommit till Kungl. Maj:t, avseende rätt att erhålla tilläggs pension, ehuru sökandena icke uppfyllde alla de villkor, som föreskrivas i förut omnämnda kungörelse den 31 december 1917. Ansökningarna äro gjorda av förra lärarynnorna Elga Fredrika Maria Andersson, född den 5 mars 1853, och Clara Elisabeth Wahlström, född den 22 juli 1858, och åtföljas av åldersbevis, vitsord om sökandenas behov av tilläggs pension för sitt uppehälle, specificerade och vederbörligen bestyrkta uppgifter om sökandenas tjänstgöring, avseende läroanstaltens namn, år för tjänstgöringen, tjänstgöringens art och antal tjänstår, ävensom intyg, utvisande att sökandena ej äro delägare i eller åtnjuta pension från någondera av de äldre, enskilda pensionsinrättningarna för lärarinnor.

Elga Fredrika Maria Andersson avgick utan pension efter avslutandet av läsåret 1895—1896 ur skoltjänst och har alltså ej kunnat bliva delägare i den med ingången av år 1911 begynnande Lärarinnornas pensionsanstalt. Detsamma gäller Clara Elisabeth Wahlström, som utan att tillträda pension lämnade sin lärarinnebefattning efter utgången av läsåret 1908—1909. Vid avgången ur tjänst kunde sökandena räkna respektive 13 och nära 16 tjänstår och hava således i avseende å tjänstgöringstidens längd till fullo uppfyllt gällande bestämmelser för rätt att erhålla tilläggspension.

Över ifrågavarande ansökningar hava skolöverstyrelsen och statskontoret avgivit utlåtanden.

Överstyrelsen har anfört, att sökandena befunne sig i huvudsak i liknande ställning som en del av de lärarinnor, som avsågos i de av 1919—1923 års riksdagar fattade beslut i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner angående tilläggspensioner åt vissa f. d. lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna. Med anledning härav syntes det överstyrelsen skäligt, att sökandena komme i åtnjutande av liknande förmåner som nämnda lärarinnor, varför överstyrelsen tillstyrkte ansökningarna.

Jämväl statskontoret har tillstyrkt bifall till ansökningarna.

Det torde ej vara nödvändigt att vidlyftigt motivera den proposition till riksdagen angående nu ifrågavarande två lärarinnor, vilken jag här önskar förorda. De båda ansökningarna äro nämligen av alldeles samma art som vissa bland dem, vilka tidigare varit föremål för riksdagens prövning och vunnit dess bifall. Jag tillstyrker därför, att till riksdagen avlåtes förslag i ämnet av enahanda innebörd som de framställningar, vilka de senare åren förelagts riksdagen. Rätten för här ifrågavarande lärarinnor att åtnjuta pension bör, i anslutning till vad riksdagen förut i liknande fall medgivit, inträda med ingången av år 1924.

Om nu nämnda två lärarinnor erhålla den rätt, varom de hemställt, torde den därav förorsakade kostnaden bliva så obetydlig, att det förslagsanslag, varifrån tilläggspensionerna skola utbetalas, ej av denna anledning behöver höjas.

Under återopande av det anförda hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att en var av förutvarande lärarinnorna Elga Fredrika Maria Andersson och Clara Elisabeth Wahlström må, utan hinder därav att hon icke uppfyller alla för erhållande av tilläggspension enligt kungörelsen den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna stadgade villkor, kunna för tid efter utgången av år 1923 komma i åtnjutande av tilläggspension, beräknad enligt grunder, som an-

*Departement-
schefen.*

givas i berörda kungörelse samt i kungörelsen den 18 november 1921 (nr 702) angående ändring i vissa delar av förstnämnda kungörelse.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall ävensom förordna, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.
